

Dosarul nr. 3ra-821/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani (jud: G.Cazacu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: M.Guzun, Vl.Clima, Gr.Dașchevici)

Î N C H E I E R E

16 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Maria Ghervas
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ, la cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Diaconu împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului și obligarea recalculării pensiei,

împotriva deciziei din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 29 ianuarie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La 23 decembrie 2019 Iurie Diaconu a depus cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la recunoașterea ilegalității refuzului și obligarea recalculării pensiei.

În motivarea acțiunii, reclamantul a indicat că din anul 1988 activează în funcția de judecător, din anul 2008 este judecător la Curtea Supremă de Justiție, cu gradul superior de calificare, iar din 10 decembrie 2019, deține funcția de Președinte interimar al Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.

A mai invocat că de la 25 aprilie 2010 i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă în mărime de 80% din salariul lunar al judecătorului Curții Supreme de Justiție.

Totodată, a menționat că modul de calculare a pensiei unui judecător, care beneficiază de acest drept, este reglementat de art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, conform căruia: judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani - de 3%, dar în total

nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

Într-adevăr, conform art. 32 alin. (3) din Legea enunțată, în redacția Legii nr.60 din 4 aprilie 2014, în vigoare la data de 16 mai 2014, pensia pentru vechime în muncă stabilită în condițiile alin.(1) se calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, însă această normă nu poate constitui drept temei de respingere a acțiunii în situația în care art. III din Legea vizată reglementează clar că judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător, vor continua să primească pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi, iar în cazul dedus speței în mărime de 80% din salariul lunar al judecătorului în exercițiu al Curții Supreme de Justiție.

Or, este inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului, consfințit în Legea cu privire la statutul judecătorului, întru respectarea principiului respectării drepturilor dobândite anterior în mod licit, cu atât mai mult că în Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 20 noiembrie 2011 este relevat că un drept social poate fi obiectul protecției constituționale garantate de art. 46 din Constituția RM, și respectiv, art. 1 din protocolul nr. 1 la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, în cazul când dreptul social respectiv este dobândit și are valoare economică.

Curtea Constituțională în Hotărârea nr. 25 din 27 iulie 2017 a menționat că stabilirea unor garanții materiale ale independenței judecătorului rezidă, în primul rând, în faptul că ele trebuie să reflecte înaltul statut al judecătorului. De aceea garanțiile materiale ale independenței judecătorului, stabilite de stat, trebuie să fie asigurate și să se respecte necondiționat. Este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi.

Plus la aceasta, din perspectiva art. 1 al Protocolului nr. 1 la Convenția Europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale și a jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului referitoare la acest subiect, drepturile care decurg din contribuțiile de asigurări sociale, cum este dreptul la pensie, constituie drepturi patrimoniale, care intră sub protecția art. 1 din Protocolul nr. 1 (dreptul la proprietate).

Având în vedere principiul de bază, consfințit de Curtea Constituțională în hotărârile sale adoptate pe acest subiect, potrivit cărora asigurarea cu pensii a judecătorilor este reglementată prin acte juridice speciale și obligatorii care sunt: Legea nr. 544-X11 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și Legea nr. 156-X1V din 14 octombrie 1998 privind sistemul public de pensii, art. III. din legea vizată supra nu poate fi aplicat separat. Or, tratarea în alt mod a prevederilor legale în baza cărora judecătorii aflați în funcție au dreptul de a primi pensia în raport cu salariul lunar al judecătorului în exercițiu, contravine Constituției Republicii Moldova, cât și tratatelor internaționale în domeniul dat.

Reclamantul în susținerea cerințelor din acțiune, a mai menționat că, anterior, într-un alt litigiu, Curtea de Apel Chișinău prin hotărârea irevocabilă din 3 martie 2011, a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să-i achite pensia în mărime de 80% din mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, ceea ce denotă că

pensia în mărime de 80% din mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu, inclusiv în perioada aflării în funcție, a fost confirmat și printr-o hotărâre judecătorească, care este irevocabilă, adică produce efecte juridice obligatorii potrivit art. 254-256 Cod de procedură civilă.

Însă, contrar acestor prevederi legale și circumstanțelor de fapt invocate, în perioada: 1 aprilie 2015 și până în prezent, dânsului i-a fost calculată o pensie în sumă de doar 13 520 de lei, pe când începând cu 10 decembrie 2019 salariul de funcție este de 35990 lei.

Respectiv, suma totală a pensiei neachitate în perioada 1 aprilie 2015 – 10 decembrie 2019 a constituit suma de 382 372 lei (17988 lei + 59088 lei + 81792 lei + 74128 lei + 149376 lei), ceea ce se confirmă prin certificatul nr. 1237 din 19 decembrie 2019, eliberat de contabilitatea Curții Supreme de Justiție,

În această ordine de idei, reclamantul a depus la 7 octombrie 2019 în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale o petiție, solicitând recalcularea și achitarea pensiei în cuantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului judecătorului Curții Supreme de Justiție, începând cu 1 aprilie 2015, însă prin răspunsul nr. D-2255/19 din 29 octombrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale a indicat că temei legitim pentru a-i recalcula cuantumul pensiei lipsește.

Prin cererea prealabilă depusă în adresa Casei Naționale de Asigurări Sociale la data de 4 noiembrie 2019, reclamantul invocând aceleași argumente ca în petiția din 7 octombrie 2019 a solicitat recalcularea și achitarea pensiei în cuantum de 80% în dependență de majorarea generală a salariului judecătorului Curții Supreme de Justiție, începând cu 1 aprilie, dar prin răspunsul nr. D-2422/19 din 28 noiembrie 2019, Casa Națională de Asigurări Sociale i-a refuzat în admiterea cerințelor.

În opinia reclamantului, diminuarea cuantumului pensiei calculate, precum și restricțiile la plata pensiilor, stabilite judecătorilor în modul prevăzut în lege, contravin art. 6, 43, 47, 54 și 116 din Constituția Republicii Moldova, principiilor fundamentale despre independența organelor judiciare, consfințite în Rezoluțiile Adunării Generale a ONU nr. 40 din 29 noiembrie 1985 și nr. 146 din 13 decembrie 1985, precum și în Carta Europeană cu privire la statutul judecătorului, potrivit căreia cuantumul pensiei judecătorului trebuie să fie cât de apropiat posibil de nivelul ultimei sale remunerări, motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune în instanța de contencios administrativ.

Iurie Diaconu a solicitat recunoașterea ilegalității refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-2255 din 29 octombrie 2019 și nr. D-2422/19 din 28 noiembrie 2019 privind recalcularea și achitarea corectă a pensiei începând cu 1 aprilie 2015, obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula pensia în cuantum de 80% în dependență de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu al Curții Supreme de Justiție, începând cu 1 aprilie 2015 și până la 10 decembrie 2019, în conformitate cu calculul nominalizat supra, cu achitarea diferenței restante de 382 372 lei, cu obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale de a-i recalcula și achita pensia pe viitor conform prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, adică 80 % din mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu la Curtea Supremă de

Justiție, inclusiv începând cu 10 decembrie 2019 - în proporție de 80% din salariul actual de 35 990 lei.

Prin hotărârea din 29 ianuarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani, cererea de chemare în judecată depusă de Iurie Diaconu a fost admisă integral, fiind recunoscut ilegalitatea refuzului Casei Naționale de Asigurări Sociale nr. D-2255 din 29 octombrie 2019 și nr. D-2422/19 din 28 noiembrie 2019 privind recalcularea și achitarea pensiei începând cu data de 1 aprilie 2015. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i recalcula lui Iurie Diaconu pensia în cuantum de 80% în dependență de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu al Curții Supreme de Justiție, începând cu data de 1 aprilie 2015 și până la 10 decembrie 2019, cu achitarea diferenței restante de 382 372 lei. S-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale de a-i recalcula și achita reclamantului Iurie Diaconu, pensia în viitor, conform prevederilor art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544-XIII din 20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului, adică 80% din mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu al Curții Supreme de Justiție, inclusiv începând cu 10 decembrie 2019 în proporție de 80% din salariul actual al reclamantului Iurie Diaconu de 35 990 lei.

Prin decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 29 ianuarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a pronunța această decizie, instanța de apel a reținut ca fiind întemeiată concluzia primei instanțe de admitere integrală a acțiunii, or, reclamantul-intimat Iurie Diaconu a dobândit dreptul la pensie la data de 25 aprilie 2010, în condițiile art. 32 alin. (1) din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, care prevedea recalcularea pensiei în funcție de salariul judecătorului în exercițiu, iar începând cu data de 10 decembrie 2019 acesta deține funcția de Președinte interimar al Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție.

Respectiv, Casa Națională de Asigurări Sociale din motive neîntemeiate nu a efectuat recalcularea pensiei, lipsindu-l pe reclamant de dreptul dobândit licit de recalculare a pensiei, stabilindu-i mărimea pensiei cu aplicarea mecanismului general de indexare a acesteia la 1 aprilie a fiecărui an, or, dreptul social, cu privire la beneficierea de pensie pentru vechime în muncă, inclusiv și recalcularea acesteia, a fost dobândit de către reclamant anterior modificărilor din 4 aprilie 2014 (în vigoare din 16 mai 2014), operate la art. 32 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, din care considerent acțiunea corectă a fost admisă.

Nefiind de acord cu hotărârea din 29 ianuarie 2020 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani și cu decizia din 10 iunie 2020 a Curții de Apel Chișinău, la 23 iulie 2020, Casa Națională de Asigurări Sociale le-a contestat cu recurs, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a actelor judecătorești ce constituie obiectul prezentului recurs cu pronunțarea unei decizii noi, de respingere a acțiunii.

În susținerea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, considerându-le neîntemeiate și ilegale prin faptul că au fost încălcate și aplicate eronat normele de drept material și procedural.

A declarat că la data de 16 mai 2014 a intrat în vigoare Legea pentru modificarea și completarea unor acte legislative nr. 60 din 4 aprilie 2014, prin care

a fost modificată și completată Legea nr. 544- XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului. Astfel, prin Legea nr. 60 din 4 aprilie 2014, au fost modificate, în speță, reglementările legale ce prevăd asigurarea cu pensie judecătorilor (celor aflați în demisie, cât și celor ce se află în exercițiu funcției).

Odată ce au fost abrogate prevederile art. 32 din Legea nr. 544/1995, ce admiteau recalcularea pensiei judecătorului ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu sau modificării/creșterii salariului odată cu numirea acestuia în altă funcție superioară celei deținute, pensia judecătorilor care se află în exercițiul funcției nu mai are fundamentare legală de a fi recalculată odată cu majorarea salariului. Dreptul la recalcularea pensiei fiind rezervat doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vîrstă, precum și indică alin. (3) art.32 din Legea nr. 544/1995.

Conform recurenței nu pot fi reținute argumentele instanțelor de judecată precum că art. III al Legii nr. 60 din 4 aprilie 2014, nu se atribuie la Legea nr. 544/1995, or, la caz legislatorul s-a referit concret anume la acest tip de funcționari de stat - judecători, activitatea cărora este reglementată de Legea cu privire la statutul judecătorului. Respectiv, specificarea concretă, prin lege a unor chestiuni, la caz, ce ține de drepturile de pensionare a judecătorilor, nu poate fi interpretat altfel decât prevede legislația în vigoare.

În concluzie a invocat că atât instanța de fond cât și instanța de apel s-au eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înlăptuire a actului de justiție, au examinat superficial circumstanțele cauzei, nu au intrat în esența litigiului și nu au apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâri neîntemeiate de admitere integrală a acțiunii.

La 29 iulie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat recursul în adresa intimatului, cu explicarea dreptului de a depune referință (f.d.99), însă Iurie Diaconu în apărarea sa, nu a formulat referință.

În conformitate cu art. 244 alin.(1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul depus la 23 iulie 2020 (f.d.93) este în termen, or, decizia instanței de apel a fost adoptată la 10 iunie 2020 (f.d.80) și recepționată de recurentă la 17 iulie 2020 (f.d.92).

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin.(2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de

admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale, se declară inadmisibil.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Maria Ghervas

Victor Burduh